

FILHARMONIA
KALISKA

Dyrektor Ruben Silva

GRAMMY
AWARD
WINNER

ZAKOŃCZENIE
SEZONU ARTYSTYCZNEGO
2023/2024

Carmina Burana

Carl Orff

SEZON ARTYSTYCZNY 2023/2024

21 czerwca 2024 r. / godz. 19:00
Sala koncertowa Filharmonii Kaliskiej

Carmina Burana

**ZAKOŃCZENIE
SEZONU ARTYSTYCZNEGO
2023/2024**

Ewa Tracz – sopran
Adam Michalak – tenor
David Roy – baryton

Chór Kameralny WPA UAM w Kaliszu
– przygotowanie chóru **Beata Szymańska**

Studencki Chór WPA UAM w Kaliszu
– przygotowanie chóru **Joanna Piech-Sławecka**

Chór Bazyliki Kaliskiej
– przygotowanie chóru **Małgorzata Piotrowska**

Chór I stopnia Państwowej Szkoły Muzycznej w Kaliszu
– przygotowanie chóru **Małgorzata Piotrowska**

Ruben Silva – dyrygent
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Kaliskiej

Carl Orff
Carmina Burana

” Moje »dzieła wszystkie« to od dziś *Carmina Burana*.

Carl Orff

Tak po skomponowaniu *Carminy Burany* pisał do swojego wydawcy Carl Orff, nakazując mu jednocześnie zniszczenie wszystkich swych dotychczasowych utworów. Rzeczywiście, *Carmina Burana* zapewniła Orffowi nieśmiertelność, do dziś stanowiąc jedno z najczęściej i najchętniej wykonywanych dzieł scenicznych w historii muzyki europejskiej. Kultowy już fragment *O Fortuna* doczekał się wielu cytatów, zarówno w muzyce popularnej, jak i szeroko pojętej popkulturze, pojawiając się jako motyw w filmach, serialach czy reklamach telewizyjnych.

Carmina Burana to trzyczęściowa kantata symfoniczna skomponowana w 1937 roku w Niemczech. Nazwa dzieła (z łac. *Pieśni z Beuern*) pochodzi od średniowiecznego bawarskiego rękopisu (*Codex buranus*) zawierającego 254 pieśni mieszczkańskie z XIII wieku. Rękopis odnaleziony dopiero sześć wieków później w opactwie Benedyktynów w Bawarii zawierał pieśni łacińskie o tematyce miłosnej, moralizatorskiej, satyrycznej i biesiadnej, wykonywane przez wędrownych śpiewaków – wagantów i goliardów. Jak podają źródła, w Wielki Czwartek 1934 roku, monachijski kompozytor Carl Orff otrzymał wspomnianą antologię średniowiecznej poezji i zachwycony muzycznością tekstów oraz ich żywiołową rytmicznością postanowił skomponować do nich muzykę. Orff z pomocą przyjaciela, młodego studenta prawa, a zarazem miłośnika łaciny i greki Michaela Hoffmanna,

wybrał 24 pieśni i opracował je muzycznie w ciągu zaledwie kilku tygodni. Premiera dzieła odbyła się jednak dopiero 8 czerwca 1937 roku w Operze Frankfurckiej, w reżyserii Oscara Wälterlina. Początkowo pozytywne przyjęcie publiczności mieszało się z krytycznymi opiniami w nazistowskiej prasie, określającej dzieło jako zbyt nowoczesne i „zdegenerowane”. W niedługim czasie *Carmina Burana* zyskała jednak przychylną oficjalną krytykę, a Orff liczne zamówienia na kolejne utwory. Począwszy od lat 60-tych XX w. dzieło zaczęło pojawiać się na międzynarodowych scenach, stając się tym samym jedynym utworem powstałym w hitlerowskich Niemczech, który wszedł na stałe do kanonu muzyki poważnej.

Carmina Burana to kantata sceniczna na orkiestrę, chór i głosy solowe. Stanowi pierwszą część większej całości – kantatowej trylogii *Trionfi*, składającej się również z *Catulli Carmina* (*Pieśni Katullusa*) i *Trionfo di Afrodite* (*Triumfu Afrodyty*). Tryptyk nawiązuje zarówno do średniowiecznych gier scenicznych (tzw. *ludus*), jak i uwielbianej przez Orffa tragedii antycznej. Najśłynniejsza z tryptyku, *Carmina Burana*, również składa się z trzech ogniw, poprzedzonych i zakończonych prologiem *Fortuna Imperatrix Mundi* (*Fortuna, władczyni świata*), z kultowym już chórem *O Fortuna* na chór i orkiestrę. Jest to zwrot do rzymskiej bogini losu – Fortuny. Otwarcie i zamknięcie dzieła tym samym wątkiem muzycznym stanowi symboliczne nawiązanie do koła

fortuny – figury obrazującej zmienne koleje ludzkiego losu. Prawdopodobnie do zastosowania takiej klamry znaczeniowej zainspirowała Orffa okładka średniowiecznego manuskryptu przedstawiająca właśnie koło fortuny. Kolejne pieśni wchodzące w skład *Carminy* pogrupowane są w trzy odmienne tematycznie ustępy:

I *Primo vere (Wiosna)* – część stawiająca uroki budzącej się do życia przyrody

II *In taberna (W gospodzie)* – traktująca o uciechach życia doczesnego, z hymnem pochwalnym na cześć Bachusa

III *Cour d'Amours (O miłości)* – opiewająca różne oblicza ziemskiej miłości

O wyjątkowości *Carminy Burany* decyduje jednak nie tyle treść czy nowatorstwo w zakresie podstawowych elementów dzieła muzycznego, co monumentalizm dzieła wyrażający się w rozbudowanej formie oraz potężnej obsadzie wykonawczej. Utwór przeznaczony jest na orkiestrę symfoniczną z powiększoną sekcją instrumentów perkusyjnych (m.in. dwa zestawy kotłów), dwa fortepiany, dwa chóry (mieszany i chłopięcy) podzielone łącznie na 8 głosów (!) oraz trzech solistów (sopran, tenor, baryton). Tak wielki aparat wykonawczy owocujący równie imponującym wolumenem brzmienia, decyduje o wyjątkowej pozycji dzieła, wykonywanego na największych salach koncertowych świata. Wrażenie monumentalizmu potęguje ekspozycja czynnika rytmicznego służącego wydobyciu walorów tacińskiego tekstu. Rytm jest prosty, motoryczny, momentami zaskakujący swą prymitywną żywiołowością. W połączeniu z przejrzystą diatoniczną melodyką, prostą harmonią i upodobaniem do sylabicznej melorecytacji otrzymujemy rodzaj muzycznej archaizacji doskonale imitującej muzykę wieków średnich. Należy tu zaznaczyć, że Orff podkreśla bardziej ludyczny niżeli duchowy wymiar

epoki średniowiecza. Dzięki rytmicznej sylabizacji słowa introdukcji *O Fortuna* na długo zapadają w pamięć słuchaczy:

*O Fortuna
velut Luna
statu variabilis
semper crescit
aut decrescit
vita destabilis.*

*O Fortuno
niby księżyc
nieustannie zmienna
ciągle rośniesz
lub zanikasz
ciemna lub promienna.*

Istotna rola chóru jako nośnika warstwy znaczeniowej dzieła odsyła nas z kolei do tradycji antycznej i fascynacji Orffa sztuką teatralną opartą na jedności słowa, muzyki i tańca. Choć współcześnie *Carmina Burana* wystawiana jest nie tylko jako widowisko sceniczne, ale również często dzieło strictly koncertowe, nie sposób odmówić mu podobieństw z antycznym oratorium. Starożytne wzorce nie ograniczają się tylko do eksponowanej roli chóru i sposobów traktowania tekstu, ale dotyczą również uniwersalności poruszanych w dziele tematów – nieuchronności ludzkiego losu i przeznaczenia. Jak pisze o *Carminie Buranie* Waldemar Dąbrowski, dyrektor Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie: *Frazy, teksty osadzone w kontekście średniowiecza, w oprawie muzyki wszak niemal współczesnej, tworzą z nią uniwersalne przesłanie o prawach tego świata, którym podlegamy na równi, wielcy czy mali, u zarania życia czy u jego schyłku.*

Tekst: Agnieszka Sozańska-Lawniczak

Ewa Tracz

Absolwentka Accademia Teatro alla Scala w Mediolanie oraz Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w klasie śpiewu solowego. Pedagog śpiewu na Wydziale Wokalno-Aktorskim macierzystej uczelni w Katowicach. Laureatka wielu międzynarodowych konkursów wokalnych. Debiutowała rolą Giovanny D'arco w operze „Giovanna D'arco” G. Verdiego, Hrabiny w „Weselu Figara”, Damy w „Czarodziejskim flecie”, Fiordiligi w „Cosi fan tutte” W. A. Mozarta. W mediolańskiej La Scali debiutowała partią Konstancji w „Uprowadzeniu z Seraju” W. A. Mozarta, partią sopranową Wróżki w balecie „Sen nocy letniej” Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego, partią matki Gertrudy w „Jasiu i Małgosi” E. Humperdincka oraz partią Anny w operze „Nabucco” G. Verdiego. Występuje także w Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie oraz w Polskiej Operze Królewskiej. Za partię Roxany w operze „Król Roger” K. Szymanowskiego w Operze na Zamku w Szczecinie, otrzymała tytuł Najlepszej śpiewaczki roku 2023 w XVII Edycji Teatralnych Nagród Muzycznych im. J. Kiepury.

Adam Michalak

Absolwent wokalistyki Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu oraz Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu, wykładowca tej uczelni (emisja głosu). Założyciel zespołu wokalnego Cantori Domenicali specjalizującego się w muzyce barokowej. Obecnie grupa pod nazwą The Sunday Singers wykonuje a capella współczesną muzykę rozrywkową, jazzową oraz klasyczną. Występował m.in. podczas III Kaliskiego Forum Organowego i koncertów z cyklu „Pod niebem Kalisza”. Uczestniczył w wielu polskich festiwalach. Współpracuje z Filharmonią Kaliską, Wrocławską, Częstochowską oraz z Teatrem im. W. Bogusławskiego w Kaliszu. Koncertował na wielu scenach w Polsce oraz na świecie: w Chinach, we Włoszech, Kanadzie, Izraelu, czy w Carnegie Hall w Nowym Jorku.

David Roy

Ukończył Akademię Muzyczną im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Studiuje w Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover. Odnosił wiele sukcesów w konkursach wokalnych. Od 2022 roku współpracuje z Polską Operą Królewską w Warszawie, gdzie kreuje partie Figara w „Il barbiere di Siviglia” oraz Taddea w „L'Italiana in Algeri” G. Rossiniego. Brał udział w Rossini Opera Festival w Pesaro, gdzie śpiewał jako Don Alvaro w „Il viaggio a Reims” G. Rossiniego. W USA zadebiutował w ramach Savannah Voice Festival (Masetto w „Don Giovanni” W. A. Mozarta). Występował na scenie Opery Nova w Bydgoszczy, brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych przez wielkich artystów (Sherill Milnes, Mariusz Kwiecień, Andrzej Dobber, Marcin Bronikowski i inni).

Ruben Silva

Dyrektor Filharmonii Kaliskiej. Ukończył Akademię Muzyczną F. Chopina w Warszawie. Laureat wielu konkursów dyrygenckich. Odznaczony przez Prezydenta RP Złotym Krzyżem Zasługi za całokształt osiągnięć artystycznych (2012). Dyrygował orkiestrami na całym świecie, dokonał wielu prawykonań światowych dzieł współczesnych kompozytorów polskich oraz licznych nagrań archiwalnych

polskiej muzyki XIX, a także XX i XXI wieku. Był dyrektorem artystycznym Opery Wrocławskiej, Opery Krakowskiej, Filharmonii Koszalińskiej, kier. muz. Teatru Wielkiego w Łodzi. Od 1983 do 2018 roku związany z Warszawską Operą Kameralną, od 2013 roku był jej dyrektorem artystycznym. W 2017 roku był dyrygentem Polskiej Opery Królewskiej w Warszawie. Był dyrektorem naczelnym i artystycznym Filharmonii Sinfonia Baltica w Słupsku (2018–2021). Prowadził kilkadziesiąt premier operowych, operetkowych i musicalowych w wielu polskich i europejskich teatrach.

▶ **Chór Kameralny Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu**

Chór powstał w 1996 roku. Jego założycielką i dyrygentką jest prof. UAM dr hab. Beata Szymańska. Zespół tworzą absolwenci i studenci kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej. Chór koncertuje w kraju i za granicą. Bierze czynny udział w konkursach i festiwalach zdobywając liczne nagrody. W swoim repertuarze posiada utwory różnych epok muzycznych, od renesansu do czasów współczesnych, a także bogactwo form – od programu a cappella – po muzykę wokalnie-instrumentalną.

▶ **Studencki Chór Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu**

Chór mieszany, wykonujący repertuar a'cappella i wokalnie-instrumentalny. Członkami zespołu są wszyscy Studenci kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej. Chór występuje na uroczystościach uniwersyteckich i koncertach wydziałowych, śpiewa dla publiczności kaliskiej w wydarzeniach takich jak: Kaliski Festiwal Chóralny, Kolęda dla Kalisza czy koncerty symfoniczne. Od roku akademickiego 2019/2020 jego dyrygentką jest prof. UAM dr hab. Joanna Piech-Sławecka.

▶ **Chór Bazyliki Kaliskiej**

Spadkobierca Chóru Męskiego „Echo” zał. na przeł. 1891/1892 roku. W czasie ponad stuletniej działalności zespół był związany z kolegiatą – dzisiejszą bazyliką św. Józefa, kościołem św. Mikołaja – obecną katedrą OO. Franciszkanów i świeckimi stowarzyszeniami rzemieślniczymi. Pieczę nad zespołem sprawuje ks. prałat dr Jacek Plota, proboszcz parafii i kustosz Sanktuarium Św. Józefa oraz Towarzystwo Śpiewacze Echo. Chór koncertował w wielu miastach Polski i Europy, współpracował m.in. z Filharmonią Kaliską, brał udział w nagraniach radiowych. Nagrał wiele kaset i płyt z pieśniami religijnymi. Nazwę Chór Bazyliki Kaliskiej przybrał w 2018 roku, kiedy stał się chórem mieszanym. Przez 45 lat chórem dyrygował Marek Łakomy. Od 2021 r. dyrygentką oraz solistką chóru jest Małgorzata Piotrowska wszechstronna sopranistka. Pod jej kierownictwem chór realizuje wiele ciekawych projektów i warsztatów oraz bierze udział w licznych koncertach.

▶ **Chór I st. Państwowej Szkoły Muzycznej w Kaliszu**

Pełni funkcje dydaktyczne, skupia w swych szeregach uczniów klas IV–VI cyklu 6-letniego i II–IV cyklu 4-letniego. W latach 1986–2022 pracował pod dyr. Marii Pawelec, a w 2022 r. dyrygentem chóru została Małgorzata Piotrowska. Koncertową wizytówką zespołu jest stała współpraca z Filharmonią Kaliską, z którą wziął udział w światowym prawykonaniu Mszy Dziecięcej Mariusza Matuszewskiego i Oratorium Na Boże Narodzenie Fryderyka Stankiewicza. Koncertował w wielu miastach na terenie kraju. Poza koncertami filharmonicznymi, zespół śpiewa dla społeczności swojego miasta i szkoły oraz bierze aktywny udział w różnorodnych projektach muzycznych np. Pieśni polskie zaśpiewajmy razem.

FILHARMONIA KALISKA

Ruben Silva – pierwszy dyrygent

Skład orkiestry

Skrzypce

Jakub Śmigieński – koncertmistrz,
Aleksandra Gluch – koncertmistrzyni,
Andrzej Stańczyk – zastępca koncertmistrza,
Izabela Garyantesiewicz – prowadząca grupę II
skrzypiec, Kamila Śmigieńska – lider,
Beata Dobak, Jacek Fabiniak, Arkadiusz Hylewski,
Małgorzata Kozera, Paweł Kulczycki,
Heghine Mkrtchyan, Natalia Pawłowska,
Maria Sienkiewicz-Chrześcijanek,
Aleksandra Śmieja, Irena Świątek, Irena Piechota

Altówki

Barbara Krawczyk – prowadząca grupę,
Szymon Pótorak – zastępca prowadzącej grupę,
Aleksandra Kwiecik, Katarzyna Niemczyk,
Patriciu Cristian Pitis

Wiolonczele

Joanna Bara – koncertmistrzyni,
Piotr Łyszczorz – koncertmistrz, Adrianna
Ciemńska, Bartłomiej Fromm, Luba Galas,
Iwona Gorgol

Kontrabasy

Radosław Maniak – prowadzący grupę,
Maria Szymkiewicz – zastępczyni prowadzącego
grupę, Konstantin Kniazyszczce, Tobiasz Michna

Flety

Zuzanna Borowiecka, Sonia Kusiak, Izabela Lewek

Oboje

Barbara Jamroziak, Katarzyna Kulczycka,
Paweł Synkiewicz

Klarnety

Piotr Lewek, Marek Maciejewski,
Bartłomiej Dobrowolski, Jacek Piekielny

Fagoty

Nikodem Antosik, Henryk Jamroziak,
Jacek Płóciennik

Waltornie

Włodzimierz Galas, Katarzyna Kwiatkowska,
Marek Kubera, Katarzyna Karpińska,
Aleksander Staryniec

Trąbki

Krzysztof Kwiatkowski, Wojciech Musiał

Puzony

Przemysław Chmielewski, Olof Knochenhauer,
Tomasz Banasiak, Maciej Chyży

Instrumenty perkusyjne

Bartosz Bindel – kierownik sekcji perkusji,
Romuald Boguszewicz

Inspektor orkiestry

Patriciu Cristian Pitis

Bibliotekarze

Jacek Fabiniak, Jacek Piekielny

Muzycy gościnni

Małgorzata Owczarek – skrzypce, Julia Heinzel,
Malwina Kęszycka – altówka, Robert Adamczak,
Milena Antoniewicz – fortepian, Marcin Dróżdź
– waltornia, Jakub Spychaj – trąbka, Grzegorz
Pastusz – tuba, Michał Owczarek – kontrafagot,
Michał Jedynak – perkusja, Karolina Bindel,
Małgorzata Marciniak, Aleksandra Wtorek –
instrumenty perkusyjne

Zapraszamy na koncert symfoniczny

Koncert Dyplomowy Studentów Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

28 czerwca 2024 / 19:00

Sala koncertowa Filharmonii Kaliskiej

Stanisław Groszewski – dyrygent
Antonio Valente Simão – dyrygent

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Kaliskiej

W.A. Mozart
Symfonia nr 40 g-moll KV 550

W.A. Mozart
Symfonia nr 25 g-moll KV 183

Dołącz do nas!

 @Filharmonia.Kaliszka

 filharmonia_kaliszka

Filharmonia Kaliszka

Instytucja Kultury Miasta Kalisza
al. Wolności 2, 62-800 Kalisz
tel. 62 767 64 90
www.filharmoniakaliszka.pl

Sala koncertowa Filharmonii Kaliskiej

Aula im. prof. J. Rubińskiego WPA UAM w Kaliszu
ul. Nowy Świat 28-30

Bilety:
normalny: **45 zł**
ulgowy: **35 zł**

Bilety do nabycia w sprzedaży internetowej oraz w kasie Filharmonii Kaliskiej przy al. Wolności 2, tel. 62 757 07 48, od wtorku do piątku w godz. 12:00 do 17:00, w dniu koncertu w godz. 12:00 do 15:00 oraz w miejscu wydarzenia na godzinę przed jego rozpoczęciem.

Kalisz

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Instytucja Kultury Miasta Kalisza współprowadzona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MIĘDZYGOSKALISKA

